

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATITIKTIES ĮVERTINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-870
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP-19-1877, 19-1876; TAIS Nr. 19-9767(2), 19-9766(2))**

2019-12-04 Nr. NV-3412

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymo Nr. VIII-870 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) ir susijusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad esminių pastabų projektams neturime, tačiau norėtume atkreipti projekto rengėjų dėmesį į toliau išdėstytus aspektus.

1. Projektu siūloma keisti įstatymo pavadinimą ir jį įvardinti kaip „Atitikties vertinimo įstatymas“. Atkreipiame dėmesį, kad kituose įstatymuose (taip pat ir kituose teisės aktuose) yra daromos nuorodos į galiojantį įstatymą pavadinimu „Atitikties įvertinimo įstatymas“, todėl būtina parengti ir kartu teikti šių įstatymų pakeitimus (pvz., Metrologijos įstatyme, Geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme, Civilinių pirotechnikos priemonių apyvartos kontrolės įstatyme) arba vadovautis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 15.6 papunkčiu (siekiant išvengti kitų teisės aktų, kuriuose yra nuorodų į pakeistą teisės akto, institucijos, pareigų ar pan. pavadinimą, keitimo, teisės akto pabaigoje ar baigiamosiose nuostatose gali būti nurodyta, kad kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos reiškia nuorodas į šį teisės aktą, instituciją ar pareigas ir pan.) ir Projekto 2 straipsnyje įtvirtinti atitinkamas nuostatas.

Taip pat Projektu siūloma atsisakyti sąvokos „atitikties įvertinimas“, todėl atitinkamai turėtų būti tikslinami visi kiti įstatymai (pvz., Civilinių pirotechnikos priemonių apyvartos kontrolės įstatymas, Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymas, Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, Standartizacijos įstatymas, Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymas, Viešųjų pirkimų įstatymas) ir teisės aktai, kuriuose ši sąvoka vartojama.

2. Projektu siūloma atsisakyti praktiškai visų šiuo metu Atitikties įvertinimo įstatyme įvardintų sąvokų. Atkreipiame dėmesį, kad dalis šių sąvokų vartojamos kituose įstatymuose (pvz., paskelbtoji įstaiga), taip pat Metrologijos įstatymo 2 straipsnio 40 dalyje nustatoma, kad „Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatyme“. Projekto rengėjai turėtų sistemškai įvertinti, ar, neatlikus pakeitimų, bus galima taikyti visus šiuos įstatymus, kurie grindžiami galiojančiame Atitikties įvertinimo įstatyme įtvirtintomis sąvokomis.

3. Tikslintinas naujai dėstomo Įstatymo projekto 1 straipsnis arba III skyriaus ir jo straipsnių pavadinimai. Pagal 1 straipsnio 1 dalį akreditavimo procesas apibrėžiamas visomis veikomis, kurios nurodytos skliausteliuose, t.y. atitikties vertinimo įstaigų nacionalinei akreditacijos įstaigai teikiamų paraiškų dėl akreditavimo ir akreditavimo srities išplėtimo, prašymų dėl akreditavimo srities susiaurinimo, akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimo

galiojimo sustabdymo panaikinimo, akreditavimo pažymėjimo galiojimo panaikinimo, akreditavimo pažymėjimo keitimo nagrinėjimas, akreditavimo pažymėjimų išdavimas, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymas, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo panaikinimas ir akreditavimo pažymėjimų galiojimo panaikinimas bei atitikties vertinimo įstaigų priežiūra. Pagal III skyriaus pavadinimą yra akreditavimo procesas ir visos kitos procedūros, išvardintos skyriaus pavadinime (be to, jame apskritai nėra vardijamos 10 ir 14 straipsnyje nurodytos procedūros). Iš 9 straipsnio (ir vėlesnių) pavadinimo matyti, kad akreditavimo pažymėjimų išdavimas nėra akreditavimo procesas, nes jie abu įvardijami kaip lygiaverčiai procesai. Taip pat akivaizdu, kad tam tikros veiklos nėra akreditavimo procesas (akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymas, panaikinimas, priežiūra), nes vyksta pasibaigus akreditavimui, t.y. išdavus akreditavimo pažymėjimą. Taip pat ir Reglamente, kurį įgyvendina šis įstatymas, akreditavimo procesas nurodytas kaip „nacionalinės akreditacijos įstaigos patvirtinimas, kad atitikties vertinimo įstaiga atitinka reikalavimus, apibrėžtus darniuosiuose standartuose, ir, jei būtina, kitus papildomus reikalavimus, įskaitant pagal atitinkamų sektorių schemas taikomus reikalavimus, atlikti konkrečią atitikties vertinimo veiklą“.

Atitinkamai naujai dėstomo Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalyje galima būtų nurodyti, kad šio įstatymo tikslas – *reglamentuoti* akreditavimo procesą (skliaustuose nurodant tik tuos proceso etapus, kurie susiję su akreditavimu, t.y. patvirtinimu) ir akredituotų atitikties vertinimo įstaigų priežiūrą (skliausteliuose nurodant tik tuos etapus, kurie susiję su pažymėjimų galiojimo sustabdymu, galiojimo panaikinimu ir pan.). Atitinkamai reikėtų tikslinti III skyriaus ir jame esančių straipsnių pavadinimus.

4. Naujai dėstomo Įstatymo projekto skirtingose vietose dėstomi skirtingi reikalavimai (2 straipsnio 2 punkte „įstaiga atitinka jiems taikomų teisės aktų, standartų ar techninių specifikacijų nustatytus reikalavimus“, šio straipsnio 3 dalyje „[atlieka veiklą] laikydamosi tarptautinių akreditavimo organizacijų privalomojo pobūdžio norminių dokumentų, teisės aktų, standartų ar techninių specifikacijų reikalavimų“, 4 dalyje – „įstaigai ar jos veiklai taikomų teisės aktų, standartų, techninių specifikacijų, tarptautinių akreditavimo organizacijų privalomojo pobūdžio norminių dokumentų ar procedūrinių akreditavimo dokumentų reikalavimų“). Siūlytume šiuos reikalavimus suvienodinti ir dėstyti ta pačia tvarka (pirmoje vietoje paminint „teisės aktus“), nebent tam tikri reikalavimai yra reikšmingi tik įstaigoms arba tik veiklai (panašūs išsireiškimai taip pat vartojami 6 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir kt. projekto vietose).

5. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 4 straipsnyje kaip atitikties vertinimo subjektai įvardijamos „Vyriausybės įgaliotos institucijos“, o 5 straipsnyje dėstomos „Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų“ funkcijos. Šios nuostatos turi būti suvienodintos.

6. Dėl naujai dėstomo Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalies („Nacionalinis akreditacijos biuras yra biudžetinė įstaiga, kurią steigia ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė“) atkreipiame dėmesį, kad pagal Biudžetinių įstaigų įstatymo 5 ir 6 straipsnius iš valstybės biudžeto arba Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės pinigų fondų išlaikoma biudžetinė įstaiga steigama įstatymu arba Vyriausybės nutarimu, o steigiamos biudžetinės įstaigos nuostatus rengia ir tvirtina teisės akte, kuriuo steigama biudžetinė įstaiga, nurodyta savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija.

7. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalies 6 punkte įvedami du sutrumpinimai (toliau – akreditavimo srities išplėtimas; toliau – akreditavimo srities susiaurinimas), tačiau jie jau naudojami 1 straipsnyje. Taip pat siūlome rašyti „III skyriuje nustatyta tvarka“.

8. Abejotinas naujai dėstomo Įstatymo projekto 9 straipsnio 4 dalies 2 punkto reikalavimas pateikti argumentus, pagrindžiančius prašymo sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą

priežastis, nes ūkio subjektas neprivalo argumentuoti ir nurodyti priežasčių, dėl kurių jis nebenori laikinai vykdyti veiklos.

9. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 9 straipsnio 5 dalyje reikėtų rašyti „gavęs paraišką kartu su šio straipsnio 3 dalyje nurodytais dokumentais *ir informacija* (toliau kartu – paraiškos dokumentai)“. Taip pat siūlome nurodyti, kad apie sprendimus, nurodytus 5, 6 dalyse ir pan., atitikties vertinimo įstaiga informuojama elektroninėmis priemonėmis šios įstaigos nurodytu elektroninio pašto adresu (arba įtraukti į Įstatymo projektą bendrą nuostatą, kad apie visus sprendimus atitikties vertinimo įstaigoms pranešama elektroninėmis priemonėmis šių įstaigų nurodytu elektroninio pašto adresu).

10. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 9 straipsnio 7 dalis tikslintina šiais aspektais:

- siūloma atsisakyti sutrumpinimo „papildoma informacija“ ir vartoti išsireiškimą „trūkstamai informacijai“ pateikti ir pan.;
- nėra nurodyta, per kiek laiko turi būti suderintas (priimtas sprendimas dėl suderinimo) neatitiktį šalinimo planas;
- siūlome kaip perteklinės administracinės naštos atsisakyti neatitiktį plano rengimo ir derinimo tais atvejais, kai reikia pateikti trūkstamą informaciją (ji paprasčiausiai gali būti nurodoma ir nustatomas terminas, per kiek ją būtina pateikti);
- neaišku, kodėl išskiriami atvejai, „kai atitikties vertinimo įstaiga paraišką dėl akreditavimo teikia pirmą kartą arba kai pateikiama paraiška dėl akreditavimo srities išplėtimo“, nes kitokie atvejai nėra aptariami įstatyme;
- nesiderina šios dalies nuostatos, pagal kurias terminas Nacionalinio akreditacijos biuro sprendimu gali būti *vieną kartą* pratęstas iki 3 mėnesių, o *bendra termino pratęsimo trukmė* neatitiktį planui įgyvendinti ar papildomai informacijai pateikti negali viršyti 3 mėnesių termino.

11. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 9 straipsnio 8 dalyje nustatytas ilgiausias 6 mėnesių terminas yra nepagrįstas tais atvejais, kai nenustatomi trūkumai, nesudaromas trūkumų šalinimo planas ir atitikties vertinimo įstaiga neprašo pratęsti termino. Todėl jis turėtų būti kitaip skaičiuojamas, o 8 dalyje turėtų būti nustatytas bendras terminas, per kiek laiko Nacionalinis akreditacijos biuras turi atlikti vertinimą. Priešingu atveju, Nacionaliniam akreditacijos biurui užtęsus vertinimą (kurio terminai nėra nustatyti), atitikties vertinimo įstaigai liktų itin trumpi (nustatomi taip pat šio biuro) terminai neatitiktį šalinimo planui įgyvendinti.

12. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 10 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 2 dalies 1 punkto (taip pat 13 straipsnio 1 dalies 5 punkto) formuluotės turėtų būti suvienodintos.

13. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 2 punktas turėtų būti patikslintas, nes išsireiškimas „ne ilgesnį kaip 3 mėnesių terminą, *įskaitant* atvejį, kai atitikties vertinimo įstaigos prašymu šis terminas buvo pratęstas“, reiškia, kad pratęsimo terminas įskaitomas į bendrą 3 mėnesių terminą, bet tai neatitiktų pačios termino pratęsimo esmės. Siūlome rašyti „per šio įstatymo 9 straipsnio 7 dalyje nurodytus terminus“.

14. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 3 punktas yra teisiškai ydingas, nes jame teikiama nuoroda į konkretaus standarto konkretų papunktį. Įstatymuose tokios nuorodos neturėtų būti daromos, nes pakeitus standartą, jo numeraciją ir pan. Seimas būtų įpareigotas atlikti įstatymo pakeitimą. Todėl reikėtų pateikti bendresnio pobūdžio nuorodą (ši pastaba taikytina ir 11 straipsnio 1 dalies 3 punktui, 4 daliai, 12 straipsnio 2 dalies 3 punktui, 14 straipsnio 1 dalies 3 punktui). Kita vertus, apskritai kyla abejonių, ar reikia išskirti šio standarto vieno papunkčio nesilaikymą, nes pagal 2 straipsnyje pateiktą neatitikties sąvokos apibrėžtį ji suprantama kaip „taikomų teisės aktų, *standartų*, techninių specifikacijų, tarptautinių akreditavimo organizacijų

privalomojo pobūdžio norminių dokumentų ar procedūrinių akreditavimo dokumentų *reikalavimų nevykdymas*“.

15. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalis iš esmės atkartoja 9 straipsnio 4 dalies 2 punktą, todėl siūlome šią dalį naikinti. Bet kuriuo atveju ilgiausias terminas, kuriuo sustabdomas akreditavimo pažymėjimo galiojimas, yra nurodytas 11 straipsnio 2 dalyje.

16. Siūlome apsvarstyti, ar naujai dėstomo Įstatymo projekto 11 straipsnio 4 dalyje nereikėtų aptarti termino, per kurį atitikties vertinimo įstaiga turi pašalinti neatitiktis ir pateikti Nacionaliniam akreditacijos biurui neatitiktį pašalinimą įrodančius dokumentus (maksimalios ar minimalios trukmės ar bent jau skaičiavimo trukmės).

17. Abejotume naujai dėstomo Įstatymo projekto 12 straipsnis 2 dalies 1 punkto nuostatų tikslingumu, nes jos sukuria papildomą administracinę naštą atitikties vertinimo įstaigai: pateikusi prašymą laikinai sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą tokia įmonė po to turėtų iš naujo pateikti „dokumentus, įrodančius, kad laikomasi standartuose, teisės aktuose, tarptautinių akreditavimo organizacijų privalomojo pobūdžio norminiuose dokumentuose, techninėse specifikacijose ir procedūriniuose akreditavimo dokumentuose nustatytų reikalavimų“, o Nacionalinis akreditacijos biuras turėtų (iš naujo) atlikti tokios atitikties vertinimo įstaigos vertinimą, kai neatitikties atveju jai pakaktų pateikti tik „neatitiktį pašalinimą įrodančius dokumentus“.

18. Nėra aišku, kokiais atvejais būtų taikomas 13 straipsnio 1 dalies 2 punktas, o kokiais atvejais 3 punktas, nes jie abu daro nurodą į tą pačią 12 straipsnio 2 dalį.

19. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 14 straipsnio 1 dalies 2 punkte reikėtų rašyti „3 mėnesių“.

20. Siūlytume naujai dėstomo Įstatymo projekto 15 straipsnio 3 dalyje patikslinti, pagal kokias Viešojo administravimo įstatymo nuostatas yra tvarkomi nurodyti duomenys, t.y. ar jie bus tvarkomi Licencijų informacinėje sistemoje pagal 15¹ straipsnio reikalavimus ar kažkaip kitaip.

21. Naujai dėstomo Įstatymo projekto 16 straipsnio 2 dalį siūlytume formuluoti taip (atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 36 straipsnį): „2. Pagal šio straipsnio 1 dalį Nacionalinio akreditacijos biuro priimti sprendimai atitikties vertinimo įstaigos pasirinkimu skundžiami administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka.“ Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra pritarusi ir Seimui pateikusi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 straipsnių pakeitimo bei įstatymo papildymo 115(1) ir 138(1) straipsniais įstatymo projektą, kuriuo siūloma keisti šio įstatymo 23 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip: „Įstatymų nustatytais atvejais skundas (prašymas, pareiškimas) pirmiausia turi būti paduodamas administracinių ginčų komisijai ar kitai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai.“

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto 2 punkte reikėtų įvardinti ir įgalioti ministrą, kuriam Respublikos Prezidentas laikinai pavedė eiti Ekonomikos ir inovacijų ministro pareigas nuo 2019 m. gruodžio 1 d.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

